

# Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem  
Księstwem Krakowskiem.

Rok 1907.

Wydano i rozesłano dnia 22. czerwca 1907.

Część X.

Nr. 55.

## U s t a w a

z dnia 15. maja 1907, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

### Art. I.

Postanowienia §§ 15, 21, 42, 44, 45, 46, 54, 62, 63, 64, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79 i 82 ustawy z dnia 28. kwietnia 1882 Dz. u. kr. Nr. 77 uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

### § 15.

#### **Budowy w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg publicznych.**

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych, należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynków od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy, przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma co najmniej 60 cm. licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rozprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną drogą, pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata, bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

## § 21.

### Materyał do budowy.

Do budowy należy używać z reguły tylko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w § 62 i w sposób w tymże § 62 określony, zbadać i ile możliwości równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rozstrzygnięcia oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czy i w których częściach gminy można stawiać budynki także z pruskiego muru, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§ 62) uwidocznic ma komisya części gminy (rejonu) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego, a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzji przez Wydział krajowy, używać materyału nieogniotrwałego przy budowach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami lub wolnymi placami.

Ściany budynków, przy których stanąć mają kominy, piece i ogniska, muszą być murowane.

Odnośne postanowienia § 62 należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i zmian tych rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydziału powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

## § 42.

### Stodoły, szopy, drewnutnie i t. p.

Stodoły, szopy, drewnutnie i inne tego rodzaju budynki, jeżeli są zbudowane z materyału nieogniotrwałego (choćby ogniotrwałe kryte), muszą być

od budynku mieszkalnego, a względnie od kuchni dziesięć metrów oddalone, a mogą być tylko w takim razie przybudowane, jeżeli przyległe izby mieszkalne, a względnie kuchnie oddzielone będą od nich trwałym murem ogniochronnym. Do takiej stodoły, szopy, drewnutni i innych tego rodzaju budynków nie mogą być dobudowane izby mieszkalne lub kuchnie.

#### § 44.

### **Pokrywanie dachów.**

Dachy budynków należy z reguły pokrywać tylko ogniotrwałym materiałem.

Który materiał uważać należy za ogniotrwały, orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

#### § 45.

### **Wyjątek od obowiązku pokrywania dachów ogniotrwałym materiałem.**

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego oparty na opinii Rady gminnej, może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas pojedyncze części gminy, nie objęte rejonem dla budynków ogniotrwałych od obowiązku krycia budynków materiałem ogniotrwałym.

#### § 46.

### **Pokrywanie dachów słomą.**

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzciną lub szuwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

#### § 54.

### **Budynki przy ulicach i placach publicznych.**

Przy głównych ulicach na froncie wolno stawiać tylko budynki główne. Budynki podrzędne, służące na gospodarcze lub tym podobne cele, jako to: stajnie, wozownie i t. d. mają być w podwórzu umieszczone.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

## § 62.

### Plan regulacyjny.

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy na jej koszt sporządzić się mający. W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisyjne dochodzenie na miejscu.

W skład komisji wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony zarządu gminy zawiadomić o terminie komisji.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi komisya plan regulacyjny (§ 63) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawiadomuje następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej o ile w powyższym terminie wydana zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzji.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przedtem plan regulacyjny obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia, względnie rewizji planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma Zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§ 1 i 2 niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

## § 63.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego należy przestrzegać:

1. Ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały względem ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i w ogóle bezpieczeństwa publicznego.
2. Ażeby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie ażeby można je ująć w należyty system.
3. Ażeby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami.

## § 64.

### Sadzenie drzew między budynkami.

Budynek z materiału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastymi.

## § 72.

### Naprawa dachów.

Istniejące dachy gentowe należy do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§ 44).

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10, może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i nie więcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§ 45 i 46.

## § 73.

### Naczelnik gminy i Zwierzchność gminna.

Naczelnik gminy, względnie Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy, a przede wszystkim nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§ 1, 2, a względnie i § 3 niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i krycia dachów materiałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń Naczelnika gminy względnie Zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce Naczelnika gminy.

## § 74.

**R a d a g m i n n a.**

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego periodycznym uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków, przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia, względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§ 21, 45, 50, 55, 57, 61, 62 i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno. Uchwały przewidziane w §§ 21, 50, 57, 61 i 68, oraz w punkcie 4 niniejszego paragrafu, należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

## § 75.

**Wydział powiatowy.**

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.

2. Wykonuje czynności wskazane w §§ 21, 45 i 62.

3. Rozstrzyga rekursy przewidziane w §§ 73 i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

## § 76.

**Wydział krajowy.**

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.

2. Wykonuje czynności wskazane w §§ 21, 45 i 62.

3. Rozstrzyga w ostatniej instancji rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

## § 77.

**Władze polityczne.**

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnoszących ustaw gminnych pozostają nienaruszone.

## § 79.

**Inne przekroczenia.**

Co do innych przekroczeń przepisów w tej ustawie zawartych prawo karania służy naczelnikowi gminy, względnie jego zastępcy.

Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego, pieniężnie w wysokości od 10 K do 200 K, albo w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, aresztem od 24 godzin do 20 dni.

## § 82.

**Wykonanie prawomocnych poleceń.**

Jeżeli właściciel budynku mimo nałożenia grzywny pieniężnej za niedotrzymanie pierwszego terminu nie uczyni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczyć się mającym terminie zadość prawomocnemu poleceniu organów powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

## Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 15. maja 1907.

**Franciszek Józef** w r.

**Bienerth** w. r.

Nr. 56.

**U s t a w a**

z dnia 15. maja 1907, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w przedmiocie zmiany niektórych postanowień ustawy z dnia 4. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 31, w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dz. u. kr.

Nr. 70.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam, co następuje:

## Art. I.

Postanowienia §§ 15, 19, 20, 24, 25, 45, 46, 47, 48, 56, 61, 64, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 79 i 82 ustawy z 4. kwietnia 1889 Dz. u. kr. Nr. 31 w brzmieniu ustawy z dnia 14. lipca 1898 Dz. u. kr. Nr. 70 uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

## § 15.

**Inne wyjątkowe postanowienia.**

Przy budowie w rejonie fortyfikacyjnym, tudzież obok dróg państwowych należy stosować przepisy w tej mierze obowiązujące.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej pierwszej klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego wynosić ma przynajmniej trzy metry, zaś od publicznej drogi gminnej drugiej klasy przynajmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od dróg powyższych wynosić ma conajmniej 60 cm, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place, dla których ustalono linie regulacyjne.

O terminie rozprawy zarządzonej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach powyższych, należy przynajmniej na sześć dni naprzód uwiadomić władzę zarządzającą odnośną drogą pozostawiając jej wybór bądź to wzięcia udziału w rozprawie przez swego delegata, bądź też nadesłania wniosku na piśmie.

W razie zamierzonej budowy na nadanem polu górniczem lub naftowem, albo też w jego sąsiedztwie, należy do rozprawy przepisanej §§ 8 i 9 zaważać także przedsiębiorcę górniczego względnie naftowego.

Jeżeli nowy budynek stawianym być ma na ustroniu w niewiększym oddaleniu, jak dwu kilometrów od granicy państwa, należy o wniesieniu podania o konsens uwiadomić c. k. Starostwo. Starostwo może do rozprawy delegować zastępcę, albo też pisemnie przesłać swe uwagi w tej mierze.

## § 19.

**Plan regulacyjny.**

Wydział powiatowy obowiązany jest do dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego zatwierdzenia plan regulacyjny gminy na jej koszt sporządzić się mający.



W tym celu zarządzi Wydział powiatowy komisjonalne dochodzenie na miejscu.

W skład Komisji wejść mają: delegat Wydziału powiatowego, powołani przez Wydział powiatowy znawcy: techniczny, sanitarny i ogniowy, wreszcie naczelnik gminy lub jego zastępca z dwoma asesorami.

Strony interesowane należy ogłoszeniem ze strony Zarządu gminy zawiadomić o terminie Komisji.

Na podstawie wyniku oględzin i protokolarnego oświadczenia znawców i zastępców gminy, ewentualnie zaś i stron interesowanych, sporządzi komisya plan regulacyjny (§ 20) obejmujący całą gminę.

Wydział powiatowy zawiadzi następnie Radę gminną do wydania w ciągu dni trzydziestu opinii swojej o projektowanym planie.

Plan regulacyjny, wnioski swoje i opinię Rady gminnej, o ile w powyższym terminie wydana zostanie, przedstawi Wydział powiatowy Wydziałowi krajowemu do ostatecznej decyzji.

Jeżeli Rada gminna uchwaliła już przed tem plan regulacyjny, obowiązany jest Wydział powiatowy mimo to przeprowadzić na koszt gminy całe niniejszem wskazane postępowanie dla ewentualnego uzupełnienia, lub ewentualnej zmiany istniejącego planu, oraz postąpić następnie w sposób wskazany w tym paragrafie.

W razie zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, obowiązany będzie Wydział powiatowy przystąpić w ciągu dni ośmiu do sporządzenia względnie rewizyi planu regulacyjnego gminy.

Zatwierdzony przez Wydział krajowy plan regulacyjny ma zarząd gminy podać do publicznej wiadomości z oznajmieniem, że tylko na podstawie tego planu będzie można uzyskać zezwolenie na budowę lub roboty wymienione w §§ 1 i 2 niniejszej ustawy.

Wszelka zmiana zatwierdzonego przez Wydział krajowy planu regulacyjnego może nastąpić tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego na podstawie uchwały Rady gminnej i wniosku Wydziału powiatowego.

## § 20.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego należy przestrzegać:

1. Ażby rozkład i położenie budynków odpowiadały względom ogniowym, sanitarnym, komunikacyjnym i wogóle bezpieczeństwa publicznego.
2. Ażby opady atmosferyczne, kanały i ścieki miały należyty odpływ, względnie, ażby można je ująć w należyty system.
3. Ażby drogi i ulice były równe, proste i tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami.

## § 24.

**Materyał do budowy.**

Do budowy należy używać z reguły tylko ogniotrwałego materyału.

Wydział powiatowy obowiązany jest w terminie ustanowionym w § 19 i w sposób w tymże § 19 określony zbadać i ile możliwości równocześnie z planem regulacyjnym przedłożyć Wydziałowi krajowemu do ostatecznego rostrzygnięcia, oparte na opinii Rady gminnej wnioski swoje, czy i w których częściach gminy można stawiać budynki także z muru pruskiego, a w których nawet z drzewa.

Na planie regulacyjnym (§ 19) uwidocznić ma Komisya części gminy (rejon) dla budynków ogniotrwałych, z muru pruskiego a ewentualnie także z drzewa.

Jeżeli Rada gminna inaczej nie postanowiła, można aż do chwili powzięcia decyzji przez Wydział krajowy używać materyału nieogniotrwałego przy budynkach parterowych na odleglejszych ulicach i przedmieściach, gdzie zabudowania nie łączą się bezpośrednio, lecz są oddzielone od siebie dziedzińcami, ogrodami lub wolnymi placami.

Odnośne postanowienia § 19 należy analogicznie zastosować także do wypadków wcześniejszego uchwalenia przez Radę gminną rejonów budowlanych, wcześniejszego zniszczenia gminy lub jej części przez pożar, co do ogłoszenia zatwierdzonych przez Wydział krajowy rejonów i warunku udzielania konsensów, wreszcie co do zmiany rejonów.

W razie powzięcia przez Radę gminną prawomocnej uchwały wprowadzającej obowiązek stawiania w całej gminie budynków tylko z ogniotrwałego materyału, odpada czynność Wydziału powiatowego przewidziana niniejszym paragrafem.

## § 25.

**M u r y.**

Grubość murów powinna być dokładnie oznaczoną w planach budowy.

Komisya badająca plany orzeka, czy projektowana grubość murów odpowiada bezpieczeństwu publicznemu, czy też winna uleść zmianie.

Grubość murów ceglanych w budynkach mieszkalnych parterowych i jednopiętrowych powinna wynosić przy ścianach zewnętrznych conajmniej 45 cm., a 30 cm. przy ścianach wewnętrznych, na których pułapy spoczywają.

Przy budynkach mieszkalnych, mających więcej pięter, dwa piętra najwyżej położone winny mieć grubość murów takich samych rozmiarów, t. j. najmniej 45 cm., względnie 30 cm., w każdym zaś następujących dwóch niżej położonych piętrach, grubość murów o 15. cm. powiększoną być musi.

Mury fundamentów mają być o 15 cm. grubsze od ściany na nich spoczywającej.

Rozmiary powyższe odnoszą się do murów niewyprawionych w stanie surowym.

Budynki nieogniotrwałe należy stawiać na podmurowaniu 50 cm. wysokości ponad powierzchnię terenu.

#### § 45.

### Stodoły, szopy i t. p.

Stodoły, szopy i inne budynki, przeznaczone na przechowywanie łatwo zapalnych materiałów, jeżeli są zbudowane z materiału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwałe kryte, muszą być od budynku mieszkalnego, równie jak od kuchni przestrzenią 10 m. oddzielone. Takie budynki tylko wówczas przybudować można do domu mieszkalnego lub do kuchni, jeżeli przyległe izby mieszkalne, względnie kuchnie od nich oddzielone zostaną trwałym murem ogniochronnym.

Izb mieszkalnych zaś ani kuchni do takich budynków dobudowywać nie wolno.

#### § 46.

### Suszarnie, piece do wypalania wapna lub cegły i kuźnie.

Suszarnie na owoce, len lub konopie, winny być od innych budynków przynajmniej o 30 m. oddalone.

Piece do wypalania wapna lub cegły mogą być stawiane jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejskiego w odległości conajmniej 300 metrów.

Kuźnie winny być oddalone od innych budynków przynajmniej o 30 m., lub urządzone w budynkach ogniotrwałe zbudowanych.

#### § 47.

### Pokrywanie dachów.

Dachy budynków należy w regule pokrywać tylko ogniotrwałym materiałem.

Jaki materiał uważać należy za ogniotrwały orzeka Wydział krajowy podług swego uznania.

Wydział krajowy na wniosek Wydziału powiatowego, oparty na opinii Rady gminnej, może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pe-

wien ściśle określony czas, jednak nie na dłużej jak na lat 10, licząc od dnia wejścia w życie tej ustawy, poszczególne części gminy, nie objęte rejonem dla budynków ogniotrwałych, od obowiązku krycia budynków materiałem ogniotrwałym.

Dachów krytych materiałem ogniotrwałym, mających jednak ściany szczytowe drewniane, nie uważa się przy budynkach piętrowych za ogniotrwałe, przy budynkach parterowych niemurowanych dachy takie tylko wówczas za ogniotrwałe uważane będą, gdy drewniane ściany szczytowe są tynkowane.

#### § 48.

### **Pokrywanie dachów słomą.**

Dachów nie wolno pokrywać słomą, trzcina lub szuwarem.

Wyjątek stanowią budynki przeznaczone wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, jeżeli budynek podobny stanie w odległości co najmniej 200 metrów od zabudowanej części gminy.

#### § 56.

### **Budynki przy ulicach i placach publicznych.**

Przy głównych ulicach i placach publicznych wolno na froncie stawiać tylko budynki główne. Inne budynki służące na gospodarcze lub podobne cele, jako to: stajnie, wozownie i t. d. mają być w podwórzu umieszczone.

Budynki frontowe muszą przypierać bezpośrednio do siebie lub do granicy sąsiedniej. W przeciwnym razie odległość ich powinna wynosić najmniej 6 m. od obcego gruntu, a fasada przyczółka domu ma być zastosowaną do fasady frontowej.

#### § 61.

### **Ogrodzenia, płoty i t. p.**

O jakości materiału do urządzenia ogrodzeń używać się mającego rozstrzygają zwyczaje miejscowe.

Na ogrodzeniach nie wolno urządzać ostrzeszków ze słomy, trzciny, szuwaru, peżu, odpadków łądyg konopnych i t. p. łatwo zapalnych przedmiotów.

#### § 64.

### **Sadzenie drzew między budynkami.**

Budynek z materiału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwałe kryty, należy obsadzić drzewami liściastymi.

## § 72.

**Naprawa dachów.**

Istniejące dachy gontowe należy do lat dziesięciu od wejścia w życie niniejszej ustawy zastąpić ogniotrwałem pokryciem (§ 47 ustęp pierwszy).

Łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może Zwierzchność gminna dozwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i jeżeli nie więcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

Wyjątek stanowią wypadki przewidziane w §§ 47 i 48.

## § 73.

**Zwierzchność gminna.**

Naczelnik gminy względnie Zwierzchność gminna czuwa nad przestrzeganiem przepisów tej ustawy a przede wszystkim nad tem, ażeby nikt bez pisemnego konsensu Zwierzchności gminnej nie budował lub nie wykonywał robót wymienionych w §§ 1., 2., a względnie i § 3 niniejszej ustawy, ażeby strony stosowały się do warunków wydanego im konsensu, oraz żeby ściśle przestrzegano planu regulacyjnego, rejonów budowlanych i obowiązku krycia dachów materiałem ogniotrwałym.

Od rozporządzeń naczelnika gminy względnie Zwierzchności gminnej można w terminie dni 14 od dnia doręczenia odnośnego rozporządzenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

## § 74.

**R a d a g m i n n a.**

1. Zarządza sporządzenie ogólnego planu gminy i czuwa nad jego periodycznem uzupełnieniem ze strony naczelnika gminy.

2. Zatwierdza plany budynków przeznaczonych na cele gminne lub jej zakładów.

3. Uchwala postanowienia względnie wyraża opinię w wypadkach przewidzianych w §§ 18, 19, 24, 47, 52, 57, 59 i 68.

4. Uchwala, w której części gminy nowych budynków stawiać nie wolno.

Uchwały przewidziane w §§ 18, 24, 52, 59 i 68, oraz w punkcie 4. niniejszego paragrafu należy w gminie ogłosić.

Przeciw uchwale Rady gminnej może strona w terminie dni 14 od dnia ogłoszenia uchwały lub jej doręczenia, wnieść rekurs do Wydziału powiatowego na ręce naczelnika gminy.

## § 75.

**Wydział powiatowy.**

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności wskazane w §§ 19, 24, 47.
3. Rozstrzyga rekursy przewidziane w §§ 73 i 74.

Przeciw orzeczeniu Wydziału powiatowego lub przeciw jego uchwale może strona w terminie dni 14 od dnia doręczenia lub ogłoszenia orzeczenia względnie uchwały wnieść rekurs do Wydziału krajowego na ręce Wydziału powiatowego.

## § 76.

**Wydział krajowy.**

1. Czuwa nad wykonaniem niniejszej ustawy.
2. Wykonuje czynności przewidziane w §§ 19, 24 i 47.
3. Rozstrzyga w ostatniej instancji rekursy przeciw orzeczeniom i uchwałom Wydziału powiatowego.

## § 77.

**Władze polityczne.**

Prawa zastrzeżone władzom politycznym postanowieniami odnośnych ustaw gminnych, pozostają nienaruszone.

## § 79.

**Inne przekroczenia.**

Co do innych przekroczeń przepisów zawartych w tej ustawie służy prawo karania naczelnikowi gminy z dwoma asesorami. Przekroczenia te karane będą stosownie do stopnia winy i do wynikającego z niej niebezpieczeństwa publicznego grzywną od 10 do 200 K, a w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej aresztem od 24 godzin do 20 dni.

W gminach podlegających ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24, względnie z 3. lipca 1896 Dz. u. kr. Nr. 51, przysługuje naczelnikowi gminy względnie jego zastępcy przewidziane' niniejszem prawem orzekania kary.

## § 82.

**Wykonanie prawomocnych poleceń.**

Jeżeli właściciel budynków pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

## Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 15. maja 1907.

**Franciszek Józef** w. r.

**Bienerth** w. r.

## Nr. 57.

## U s t a w a

z dnia 15. maja 1907 obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, zmieniająca niektóre postanowienia ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

## Art. I.

Postanowienia §§ 7, 12, 14, 17, 18, 20, 32, 36, 40 i 55 ustawy z 13. października 1899 Dz. u. kr. Nr. 133, uchyla się, a natomiast mają one opiewać:

## § 7.

**Rozpoczęcie budowy.**

Budowa może być dopiero wtedy rozpoczęta, gdy konsens stał się prawomocnym.

Roboty zaś przy budowlach włościńskich i gospodarskich poszczególnione w § 1 ustęp 2. mogą być rozpoczęte w 6 dni po zgłoszeniu ich u Zwierzchności gminnej, jeżeli ta ostatnia, czy to podług własnego uznania, czy też z powodu sprzeciwienia się zamierzonej robocie ze strony sąsiada, nie zarządzi rozprawy budowlanej.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych może miejscowa władza policyjna ze względów publicznych (zdrowotnych, komunikacyjnych, spokoju mieszkańców i t. p.) w miesiącach lipcu i sierpniu wstrzymać wykonanie prawomocnie dozwolonych robót wymienionych w § 1 niniejszej ustawy, z wyjątkiem wszakże robót podanych w punkcie a), e), f), i), k), m), tegoż § 1.

## § 12.

### Budowy obok dróg i placów, na polu górnictwem, na granicy monarchii i w rejonie fortyfikacyjnym.

Odległość budynku od drogi krajowej, powiatowej, gminnej I. klasy lub od publicznego dojazdu kolejowego, wynosić ma przynajmniej trzy metry, a od publicznej drogi gminnej II. klasy co najmniej dwa metry, licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Odległość ogrodzeń od powyższych dróg publicznych wynosić ma co najmniej 60 cm. licząc od zewnętrznej krawędzi rowu drogowego.

Wyjątek stanowią ulice i place posiadające ustalone linie regulacyjne.

Przy takich ulicach i placach należy domy stawiać bezpośrednio przy ustanowionej linii regulacyjnej.

Jeśli przed rzeczonymi domami ma być urządzony ogród lub zajazd, wówczas cofnięcie domu może być dozwolone tylko pod następującymi warunkami:

a) Odległość domu od ulicy lub placu nie może wynosić mniej jak 3 m. a przestrzeń ta nie może być użyta pod budynki uboczne, magazyny, składy lub na cel, któryby przestrzeń tę szpecił.

b) Przestrzeń rzeczona ma być od ulicy lub placu odpowiednio oddzieloną.

Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych odległość budynku od którejkolwiek drogi publicznej, jeśli droga ta niema ustalonej linii regulacyjnej, wynosić ma sześć metrów, licząc od zewnętrznej krawędzi chodnika lub rowu przydrożnego.

O rozprawie zarządzanej z powodu prośby o konsens na budowę lub roboty przy drogach krajowych, powiatowych, publicznych dojazdach kolejowych, lub też przy drogach gminnych, należy przynajmniej na 8 dni przed terminem badania planu (§ 4) uwiadomić władzę zarządzającą temi drogami, pozostawiając jej wybór bądźto wzięcia udziału w rozprawie komisyjnej przez delegata, bądź też nadesłania pisemnego wniosku.



W razie zamierzonej budowy na eksploatawanem polu górnictwem lub naftowem, należy do rozprawy przepisanej § 4 zawezwać także zarząd odnośnego przedsiębiorstwa, o ile tenże znajduje się w gminie lub w najbliższem jej sąsiedztwie.

Jeżeli nowy budynek stawiany być ma na ustroniu w pasie 2 kilometrów od granicy monarchii, należy przynajmniej na ośm dni przed terminem rozprawy uwiadomić o tem c. k. Starostwo, które może do rozprawy delegować zastępcę na kosztu rządowe albo też pisemnie przesłać odnośne swe uwagi.

Przy budowach w rejonie fortyfikacyjnym tudzież obok dróg państwowych mają być zastosowane przepisy w tej mierze obowiązujące.

## § 14.

### Regulacya zdrojowisk lub stacyi klimatycznych.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska lub stacye klimatyczne o własnym statucie obowiązany jest Wydział powiatowy najdalej w przeciągu dwóch lat od wejścia w życie niniejszej ustawy zarządzić w myśl § 13 sporządzenie planu regulacyjnego.

Plan taki sporządza komisya zesłana na miejsce z ramienia Wydziału powiatowego.

W komisyi mają wziąć udział:

- a) Delegat Wydziału powiatowego jako przewodniczący;
- b) Naczelnik gminy i jeden delegat Rady gminnej;
- c) Przełożony obszaru dworskiego;
- d) Znawcy (w sprawach budowlanych, sanitarnych i t. p.) przez Wydział powiatowy powołani;
- e) Delegat komisyi zdrojowej lub klimatycznej, względnie także rządowy inspektor zdrojowy.

Strony interesowane należy uwiadomić o terminie odbyć się mającej komisyi.

Dalsze czynności mają być dokonane podług postanowień § 13.

Koszta komisyi i sporządzenia planu regulacyjnego ponosi fundusz kąpielowy. Za udział w tej komisyi stron interesowanych i miejscowej władzy policyjnej nie mogą być przyznane żadne koszta.

Tylko na podstawie zatwierdzonego planu regulacyjnego może Zwierzchność gminna względnie Wydział powiatowy (§ 9) wydawać konsensa na budowę lub roboty poszczególnione w § 1, wszakże pod następującymi warunkami:

Przy drogach, ulicach i placach, przy których bądź już znajdują się, bądź według uznania komisji zdrojowej powstać mogą mieszkania, przeznaczone dla gości kąpielowych:

1. Można stawiać tylko budynki główne, (mieszkalne) frontem do tych dróg ulic i placów, uboczne zaś względnie gospodarskie tylko w podwórzku poza budynkami głównymi.

2. Budynki główne (mieszkalne) mają być albo murowane, albo stawiane na podmurowaniu 50 cm. wysokiem.

3. Odległość budynków nieogniotrwałych tak głównych (mieszkalnych) jak i ubocznych (gospodarskich) czy to od budynków własnych, czy sąsiednich głównych i ubocznych, wynosić ma przynajmniej 10 metrów oraz 5 metrów od granicy gruntu sąsiedniego.

4. Przy budowie budynków mieszkalnych przestrzegać należy postanowień § 21 ustęp ostatni, oraz postanowień § 25.

5. Budynki mieszkalne należy, o ile to możliwe, obsadzać drzewami a to w odległości około 5 m. od tych budynków. Na miejscach podlegających powodzi nie wolno stawiać mieszkań dla gości kąpielowych.

W miejscowościach, w których powstaną nowe zdrojowiska lub stacje klimatyczne obowiązany jest Wydział powiatowy zarządzić sporządzenie planu regulacyjnego w przeciągu sześciu miesięcy od czasu wydania statutu zdrojowego.

## § 17.

### Plan regulacyjny.

Przy sporządzaniu planu regulacyjnego (§§ 13, 14 i 15) lub planu linii regulacyjnej (§ 16) należy przestrzegać głównie:

a) ażeby rozkład i położenie budynków odpowiadały wymaganiam sanitarnym, ogniowo-policyjnym i wogóle względom bezpieczeństwa;

b) ażeby drogi i ulice były ile możności proste, równe i jeśli stosunki miejscowe na to pozwalają, tak szerokie, iżby je obsadzić można drzewami przynajmniej po jednej stronie;

c) ażeby opady atmosferyczne miały zabezpieczony należyty odpływ, a sposób odprowadzenia nieczystości został należyście ustanowiony.

Na obszarze zaś zdrojowisk i stacji klimatycznych należy nadto przestrzegać:

d) ażeby po obydwu stronach dróg i ulic można urządzić chodniki i zasadzić drzewa;

e) ażeby utworzyć wolne przestrzenie gruntów dla założenia lub rozszerzenia parku, względnie uzyskać place wolne od zabudowań.

## § 18.

**W y w ł a s z e z e n i e .**

Jeżeli ze względów publicznych a mianowicie ze względów sanitarnych, komunikacyi, bezpieczeństwa od ognia lub wskutek ustanowienia linii regulacyjnej, okaże się potrzeba utworzenia nowej drogi, ulicy, lub nowego placu, albo zajdzie potrzeba sprostowania lub rozszerzenia istniejącej drogi, ulicy lub istniejącego placu względnie także potrzeba cofnięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, winien będzie właściciel gruntu, ewentualnie o ile zachodzą warunki określone w § 365 ust. cyw. w drodze wywłaszczenia odstąpić gminie na własność potrzebną przestrzeń za wynagrodzeniem.

Jeśli zaś wskutek regulacyi okaże się potrzeba wysunięcia budowy z dotychczasowej linii frontowej do nowej linii regulacyjnej, wówczas budujący będzie obowiązany przed przystąpieniem do wykonania zamierzonej budowy nabyć na własność od dotychczasowego właściciela za wynagrodzeniem części gruntu między dotychczasową linią frontową a nową linią regulacyjną, a tenże właściciel, o ile zachodzą warunki określone w § 365 ust. cyw., może być przymuszonym do odstąpienia budującemu tej części gruntu w drodze wywłaszczenia.

Orzeczenie o wywłaszczeniu należy do władzy politycznej.

Gdyby w powyższych wypadkach strony interesowane co do wysokości wynagrodzenia nie zgodziły się, oznaczy ją orzeczenie sądowe.

Niedojście do skutku ugody nie wstrzymuje dalszej rozprawy budowlanej.

W razie zajęcia obcego gruntu pod budowę może być konsens budującemu tylko wówczas udzielony, jeżeli tenże wykaże się, iż otrzymał na to zezwolenie właściciela gruntu, lub też że dostatecznie zabezpieczył kwotę odszkodowania, którą sąd oznaczy.

Przepisy niniejszego paragrafu należy stosować i do wypadków, gdzie na obszarze zdrojowiska lub stacyi klimatycznej ze względów publicznych okaże się potrzeba zajęcia obcych gruntów dla utworzenia wolnych od zabudowań placów na cele użyteczności publicznej, albo też okaże się potrzeba usunięcia istniejących piekarni, kuźni, ślusarni i t. p. zakładów przemysłowych (§ 36) o ile zakłady takie mogą ujemnie wpływać na zdrowie i spokój mieszkańców.

## § 20.

**Materyał i odległość budowli.**

1. Nowe budowle stawiane po wejściu w życie niniejszej ustawy należy pokrywać ogniotrwałym materyałem.

2. Wydział powiatowy na przedstawienie Zwierzchności gminnej może w wypadkach uwzględnienia godnych uwolnić na pewien ściśle określony czas poszczególne gminy lub jej części od obowiązku krycia nowych nieogniotrwałych budynków materiałem ogniotrwałym.

3. Odległość nowego nieogniotrwałego budynku, bez względu na to, czy ma być ogniotrwałe lub nieogniotrwałe pokryty, od jakiegokolwiek obcego budynku, wynosić ma najmniej dziesięć metrów a odległość jego od granicy niezabudowanego gruntu obcego wynosić ma najmniej pięć metrów.

4. Budynek z materiału ogniotrwałego może swym murem ogniochronnym przylegać do każdego budynku lub gruntu obcego. Jeżeli jednak budynek taki nie ma przylegać do budynku lub gruntu obcego a stanąć ma przy drodze, ulicy lub placu publicznym, wówczas odległość jego wynosić ma najmniej pięć metrów od obcego gruntu.

5. Budynek nieogniotrwały stary lub spalony może być odbudowany z materiału nieogniotrwałego na tem samym miejscu w dotychczasowych rozmiarach nawet w wypadku braku 10-metrowej odległości, jeżeli rozmiar gruntu nie dozwala na odsunięciu budynku do 10-metrowej odległości.

6. Pokrycie materiałem nieogniotrwałym dachu budynku pod 5) wspomnianego, nieogniotrwałe dotąd krytego, można dozwolnić tylko po urzędowym stwierdzeniu przez Wydział powiatowy ubóstwa właściciela.

7. Na obszarze zdrojowisk i stacyi klimatycznych wyjątki pod 5) i 6) przewidziane, nie są dozwolone.

8. Dach budynku przeznaczonego wyłącznie na przechowywanie zboża, siana i t. p. płodów rolniczych, można pokryć materiałem nieogniotrwałym, jeżeli budynek rzeczony stanie w odległości co najmniej dwustu metrów od zabudowanej części tej miejscowości.

9. Budynki piętrowe należy bezwarunkowo pokryć materiałem ogniotrwałym, zaś dachy nieogniotrwałe na takich budynkach należy zastąpić dachami ogniotrwałymi w przeciągu lat 10 od wejścia w życie tej ustawy licząc.

Na łatanie takich dachów w powyższym okresie lat 10 może Zwierzchność gminna zezwolić tylko wówczas, jeżeli wiązanie stolca jest zdrowe i jeżeli nie więcej jak czwarta część całego pokrycia wymaga odnowienia.

10. Ściany, przy których znajdują się kominy, piece i ogniska winny być w przestrzeni pół metra od komina a jednego metra od pieca lub ogniska zupełnie murowane z cegieł lub kamienia.

11. Budynek, którego ubicacye na piętrze przeznaczone są do zebrania większej ilości osób (zgromadzenia wszelkiego rodzaju, koncerty, domy modlitwy i t. p.) musi być ogniotrwałe zbudowany i ogniotrwałe kryty.

12. Odległości niniejszym paragrafem ustanowione nie naruszają postanowień przewidzianych w §§ 12, 14, 32, 35, 36 i 37 liczyć je zaś należy zawsze od najbliższej wystającej ku zamierzonej budowie części (ganek,

okap i t. p.) jednego budynku do takiej samej najbliższej części drugiego budynku lub obcego gruntu.

13. Radzie gminnej wolno:

a) uchwalić obowiązek pokrywania ogniotrwałym materiałem wszystkich budynków w gminie;

b) uchwalić obowiązek ogniotrwałego budowania wszystkich budynków w gminie, w pewnej jej części lub tylko pojedynczych ważniejszych budynków;

c) ustanowić większą odległość między budynkami obcymi aniżeli ją ustawa niniejsza przewiduje, ustanowić odległość między budynkami na gruncie tego samego właściciela, a także większą odległość budynków od szkół, kościołów i cerkwi oraz większych palenisk od zabudowanej części gminy;

d) zakazać stawiania nowych budynków w pewnych nawet niezabudowanych częściach gminy.

Uchwałę odnośną należy jednak w gminie odpowiednio ogłosić, a przeciw niej mogą strony interesowane wnieść rekurs w sposób przewidziany w § 47.

## § 32.

### Wychodki i zbiorniki na nawóz.

W każdym budynku mieszkalnym lub obok takiego budynku winny być urządzone wychodki z odpowiednim zbiornikiem.

Rada gminna wyda w przeciągu sześciu miesięcy od wejścia w życie niniejszej ustawy, przepisy o urządzaniu i wypróżnianiu zbiorników kloacnych.

Przepisy te zatwierdzić ma Wydział powiatowy, któremu przysługuje prawo zmienić je stosownie do miejscowych warunków.

Każdy zbiornik winien być tak urządzony, aby nieczystości nie przenikały jego ścian i spodu i ma być oddalony przynajmniej na 2 m. od granicy sąsiedniej, a 10 m. od najbliższej studni.

Wychodki nie mogą mieć wejścia z kuchni albo spiżarni.

Zbiorniki na nawóz mogą być urządzone w odległości co najmniej 10 m. od najbliższej studni a co najmniej 2 m. od granicy sąsiedniej.

W miejscowościach, w których znajdują się zdrojowiska i stacje klimatyczne i we wszystkich znaczniejszych miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, winna Rada gminna określić te części gminy, w których, nawet w domach już istniejących, w ciągu jednego roku od dnia tego rozporządzenia Wydziału krajowego mają być dobudowane brakujące wychodki. Przyczem mają być zastosowane przepisy uchwały Rady gminnej co do urządzania zbiorników i odprowadzania nieczystości.

Na przestrzeni zdrojowisk i stacy klimatycznych wychodki należy urządzać w domu mieszkalnym i w taki sposób, iżby je można ogrzewać.

### § 36.

#### **Budynki o większych paleniskach.**

Suszarnie na owoce, len, konopie, wędzarnie, piekarnie, cegielnie, piece do wypalania wapna i budynki o większych paleniskach w ogóle, winny być od innych budynków przynajmniej na 30 m. oddalone.

Cegielnie i piece do wypalania wapna mogą stać jedynie poza obrębem zabudowanego obszaru miejscowości.

Kuźnie winny być od innych budynków oddalone przynajmniej o 30 m. lub urządzone w budynkach ogniotrwale zabudowanych i ogniotrwale krytych.

W zdrojowiskach i stacy klimatycznych budynki, o których wyżej mowa, niemniej kuźnie i ślusarnie można stawiać tylko poza obszarem zdrojowiska i stacy klimatycznej w odległości przynajmniej 300 m. od budynków mieszkalnych położonych na obszarze uzdrowiska, a kuźnie i ślusarnie tylko z ogniotrwałego materiału i ogniotrwale kryte.

### § 40.

#### **Sadzenie drzew między budynkami.**

Budynek z materiału nieogniotrwałego, choćby ogniotrwale kryty, należy obsadzić drzewami liściastymi.

### § 55.

#### **Wykonanie prawomocnych poleceń.**

Jeżeli właściciel budynku, pomimo nałożenia grzywny za niedotrzymanie pierwszego terminu, nie dopełni w drugim przez Zwierzchność gminną oznaczonym terminie prawomocnego polecenia władz powołanych do wykonania tej ustawy, Zwierzchność gminna wykona to polecenie na jego koszt i stratę.

## Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Wiedeń, dnia 15. maja 1907.

**Franciszek Józef** w. r.

**Bienert** w. r.

Nr. 58.

## O g ł o s z e n i e

Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 10. maja 1907 L. 44.843, w sprawie podwyższenia taksy leczenia w powszechnym szpitalu publicznym w Stryju.

Na podstawie § 9 ustawy z dnia 28. lipca 1897 Dz. u. kr. Nr. 47, ustanawia Wydział krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem, taksę za leczenie i pielęgnowanie chorych w publicznym szpitalu powszechnym w Stryju dla dorosłych na 1 K 40 h, a dla dzieci do lat 7-miu na 75 h dziennie, począwszy od 1. maja 1907 roku.

We Lwowie, dnia 10. maja 1907.

Marszałek krajowy:

**Stanisław Badeni** w. r.

Członek Wydziału krajowego:

**Mieczysław Onyszkiewicz** w. r.

